

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

Mediterranean context: Synergies and trade-offs. *Livestock Science* 139 (2011): 44–57.

4. Komwihangilo D.M., Goromela E.H. and Bwire J.M.N. 1995. Indigenous Knowledge in Utilization of Local Trees and Shrubs for Sustainable Livestock Production in Central Tanzania. *Livestock Research for Rural Development*, 1995(6/3): 159:168.

5. Casabianca, François & Greef, Karel. (2008). Vertical integration: farming systems in food chain.

6. Delgado C.L. and Siamwalla A. 1997. Rural economy and farm income diversification in developing countries. Paper presented at a Plenary Session of the XXIII International Conference of Agricultural Economists, August 10-16, Sacramento, CA, USA.

IQTISODIY O‘SISHDA TURIZMNING O‘RNI

Abrorova Bahriniso, Ziyatova Ruxshona

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabasi

Norbekov Xursandmurod

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali assistenti

Annotatsiya: Mazkur maqola turizm xizmatlarini yanada rivojlantirish jarayonida animatsion dasturlarni yaratish va ularning samarali boshqarish mexanizmlarini tahlil qiladi. Turistik animatsiya dasturlari sayohatchilarning talablarini qondirish, ularning dam olish tajribasini boyitish hamda turizm obyektlarining raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Maqolada animatsion xizmatlarni tashkil etishning asosiy yo‘nalishlari, samarali boshqaruv usullari hamda innovatsion yondashuvlar yoritilgan. Shuningdek, turizm sohasida animatsiyaning iqtisodiy ahamiyati va amaliyotga joriy etish bo‘yicha aniq takliflar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: turizm, animatsion dasturlar, boshqaruv mexanizmi, innovatsiyalar, xizmatlar sifati.

Kirish

Globalizatsiya va turizm sanoatining jadal rivojlanishi sharoitida sayyohlarning dam olish sifati va qiziqarli dasturlarni taqdim etish masalasi dolzarb hisoblanadi. Animatsion dasturlar turizm xizmatlarining tarkibiy qismi bo‘lib, sayohatchilarning qoniqishini oshirish va ularni uzoq muddatli jalb qilishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada animatsion dasturlarni yaratish va ularning tashkiliy mexanizmlarini samarali boshqarishning nazariy va amaliy jihatlari ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qism:

Animatsion dasturlar tushunchasi va turlari.

Animatsion dasturlar – bu sayyohlarning bo‘sh vaqtini mazmunli va qiziqarli tashkil etishga qaratilgan faoliyat turlaridir. Ular quyidagi toifalarga bo‘linadi:

Madaniy dasturlar: folklor shoular, teatr tomoshalari.

Sport-animatsiya dasturlari: o‘yinlar, musobaqalar, fitness dasturlari.

Bolalar uchun animatsiya: o‘yin klublari, ertak qahramonlari ishtirokidagi dasturlar.

Ekologik animatsiya: tabiat bilan tanishuv sayohatlari, ekoturlar.

Animatsion dasturlarni boshqarishning tashkiliy mexanizmi

Animatsiya dasturlarini samarali boshqarish uchun quyidagi tashkiliy mexanizmlar zarur:

Resurslarni aniqlash va rejalashtirish: moddiy va inson resurslarini samarali taqsimlash.

Jamoa va kadrlar bilan ishlash: malakali animatorlarni tanlash va ularning malakasini oshirish.

Mahalliy xususiyatlarni inobatga olish: animatsiya dasturlarida mahalliy urf-odat va qadriyatlarni aks ettirish.

Sifat nazorati va monitoring: xizmatlar sifatini muntazam tekshirib borish.

Innovatsiyalar va texnologiyalar roli

Zamonaviy texnologiyalar (AR/VR, interaktiv o‘yinlar, sun‘iy intellekt) animatsiya dasturlarining samaradorligini oshirish va yangi tajribalarni taqdim etishda katta rol o‘ynaydi.

Amaliy takliflar

Mahalliy animatorlarni tayyorlash markazlarini tashkil etish.

Turizm komplekslarida animatsiya dasturlari uchun maxsus bo‘limlar ochish.

Xususiyl sektor bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish.

Animatsion dasturlarning turizm sohasidagi ahamiyati

Animatsiya turizm xizmatlarining ajralmas qismi bo‘lib, quyidagi jihatlarida katta foyda beradi:

Sayyohlar tajribasini boyitadi: Animatsion dasturlar sayyohlarning turistik obyektlarda vaqtini mazmunli o‘tkazishiga yordam beradi.

Raqobatbardoshlikni oshiradi: Xizmatlar qanchalik qiziqarli va o‘ziga xos bo‘lsa, sayyohlar oqimi shuncha ko‘p bo‘ladi.

Mintaqaviy turizmni rivojlantiradi: Mahalliy madaniyat, urf-odat va tarixni animatsiya orqali taqdim etish, mintaqaning turistik salohiyatini oshiradi.

Xizmatlarning iqtisodiy samaradorligini oshiradi: Animatsion dasturlar yordamida turizm obyektlari qo‘shimcha daromad oladi.

Animatsion dasturlarni boshqarishning asosiy yo‘nalishlari

Tashkiliy rejalashtirish: Animatsion dasturlarni ishlab chiqishda puxta reja tuzish va resurslarni aniqlash zarur.

Xodimlarni boshqarish: Animatorlarning malakasini oshirish, kreativ g‘oyalarni rag‘batlantirish muhim.

Sayyohlar ehtiyojini o‘rganish: Sayyohlarning qiziqishlari va demografik xususiyatlariga asoslangan dasturlarni ishlab chiqish kerak.

Innovatsion texnologiyalarni joriy etish: AR (kengaytirilgan reallik), VR (virtual reallik), dron shoular va sun’iy intellekt texnologiyalari animatsion xizmatlarning yangi avlodini yaratishga yordam beradi.

Mahalliy xususiyatlarni aks ettirish: Har bir mintaqaning tarixiy va madaniy merosini dasturlarga kiritish sayyohlarga yangi taassurotlar taqdim etadi.

Animatsion dasturlar turlari

Interaktiv dasturlar: Mehmonlar faol ishtirok etadigan o‘yinlar, tomoshalar va mahorat darslari.

Ekologik animatsiya: Tabiat qo‘ynidagi sayohatlar, ekoturlar va atrof-muhitni o‘rganish.

Madaniy dasturlar: Mahalliy folklor, teatr sahnalari, qo‘g‘irchoq teatrlari.

Bolalar dasturlari: Oilaviy sayohatlarda bolalar uchun maxsus animatsiya klublari.

Sport animatsiyasi: Faol dam olishni targ‘ib qiluvchi o‘yinlar va musobaqalar.

Tashkiliy mexanizmni shakllantirish bosqichlari

Ehtiyojlarni o‘rganish: Sayyohlar qiziqishlarini aniqlash va tahlil qilish.

Konsepsiyani ishlab chiqish: Animatsiya dasturining mavzusi, turi va mazmunini belgilash.

Resurslarni taqsimlash: Budjet, kadrlar va texnologiyalarni samarali boshqarish.

Dasturlarni amalga oshirish: Joriy qilish jarayonida monitoring va sifat nazoratini yo‘lga qo‘yish.

Tahlil va takomillashtirish: Dastur samaradorligini tahlil qilish va zaruriy o‘zgartirishlar kiritish.

Innovatsiyalar va zamonaviy yondashuvlar

Virtual reallik (VR): Sayyohlarni tarixiy yoki afsonaviy voqealar markaziga olib kirish.

Kengaytirilgan reallik (AR): Turistik obyektlarda real muhitni raqamli elementlar bilan boyitish.

Gamifikatsiya: O‘yin uslubidagi interaktiv tajribalar yaratish.

Sun’iy intellekt (AI): Shaxsiylashtirilgan animatsiya xizmatlarini taklif etish.

Xulosa va tavsiyalar

Turizm xizmatlarini rivojlantirishda animatsion dasturlarni tashkil qilish va boshqarishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. Innovatsion texnologiyalar va mahalliy resurslardan samarali foydalanish turizm sohasida yuqori raqobatbardoshlikni ta‘minlash bilan birga, sayyohlarning mintaqaga bo‘lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi.

Tavsiyalar:

Animator kadrlarni tayyorlash dasturlarini tashkil etish.

Mintaqaviy xususiyatlarga asoslangan innovatsion animatsiya dasturlarini ishlab chiqish.

Turizm obyektlarida sifat nazoratini kuchaytirish va dasturlarni doimiy ravishda yangilab borish.

Davlat va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdukarimov M. R. (2020). "Turizm sohasida xizmat ko‘rsatish tizimini rivojlantirish asoslari". Toshkent: Fan va Texnologiya nashriyoti.
2. Kotler P., Bowen J. T., Makens J. C. (2018). "Marketing for Hospitality and Tourism". Pearson Education, 7th edition.
3. Xolmatov Z. A. (2019). "Innovatsion texnologiyalarni turizmga qo‘llash tamoyillari". Samarqand davlat universiteti ilmiy nashrlari.
4. Swarbrooke J., Horner S. (2017). "Consumer Behaviour in Tourism". Routledge, London.
5. Yusupov U. R. (2021). "Ekoturizm va animatsiya xizmatlarining samaradorligi". Buxoro davlat universiteti ilmiy to‘plami.
6. Medlik S. (2016). "Tourism and Hospitality in the 21st Century". Butterworth-Heinemann, Oxford.
7. Rustamova G. S. (2022). "Turizmga xizmatlar sifatini oshirishning innovatsion usullari". Toshkent: Iqtisodiyot va Madaniyat nashriyoti.
8. Pine B. J., Gilmore J. H. (2019). "The Experience Economy". Harvard Business School Press.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICS IN THE GREEN ECONOMY

Karshiboyev Shuhrat

Teacher, Djizzax branch of the National university of Uzbekistan

Sattarova Madina Isoqulovna

Student, Djizzax branch of the National university of Uzbekistan

Email: smisakulvna@gmail.com

ORCID: 0009-0002-7415-6908

Annotation: This article explores the critical role of mathematics in advancing the green economy across Central Asian countries—Kazakhstan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Tajikistan, and Turkmenistan. Emphasizing that mathematics remains indispensable in areas such as renewable energy optimization, climate modeling, and economic forecasting, the article highlights how mathematical tools support sustainable policy design and energy infrastructure planning. It analyzes recent statistical data and historical developments while referencing global and regional best practices. The article also discusses educational reforms in Central Asia that aim to build the mathematical capacity needed for a green transition. The analysis concludes that fostering mathematical education and research is essential to achieving long-term environmental and economic resilience in the region.